

Vergaderjaar 2013–2014

32 043

Toekomst pensioenstelsel

Nr. 220

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juli 2014

Tijdens het Algemeen Overleg over pensioenonderwerpen van 16 april jl. (Kamerstuk 32 043, nr. 217), heb ik uw Kamer toegezegd dat ik samen met de Staatssecretaris van Financiën met betrokken instanties in overleg zal gaan over de afkoop van kleine pensioenen en dat ik de uitkomst van het overleg voor de zomer van 2014 schriftelijk aan de Kamer zal melden. Deze toezegging doe ik hierbij gestand, ook met het oog op het verzoek van uw Kamer om u uiterlijk woensdag 2 juli te informeren.

Er heeft overleg plaatsgevonden met de betrokken instanties (Belastingdienst, Pensioenfederatie, SVB, UWV en Verbond van Verzekeraars). Uit het overleg zijn de volgende zaken naar voren gekomen.

Een klein pensioen is een pensioenuitkering van ten hoogste € 458,06 op jaarbasis. Het afkoopgrensbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.

De afkoop van een klein pensioen op grond van de Pensioenwet heeft financiële gevolgen bij inkomensafhankelijke regelingen als dit plaatsvindt vóór het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. De afkoopsom wordt dan aangemerkt als inkomen en dit heeft vermindering van bijvoorbeeld de AOW-partnertoeslag en de huurtoeslag tot gevolg. Op verzoek van de belanghebbende kunnen de gevolgen voor de huurtoeslag overigens ongedaan worden gemaakt.

Een oplossing is om de afkoop van een klein pensioen pas op het moment van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd te laten plaatsvinden. Het zijn de bij de vaststelling van de pensioenregeling betrokken partijen die de pensioeningangsdatum – en daarmee het moment van afkoop van klein pensioen – bepalen. Er zijn geen wettelijke belemmeringen voor pensioenuitvoerders om deze door partijen vastgestelde pensioeningangsdatum te stellen op de (nieuwe) AOW-gerechtigde leeftijd. De Pensioenwet biedt hiervoor de ruimte en hiervoor zijn ook geen fiscale belemmeringen.

Ingeval partijen de pensioeningangsdatum niet wijzigen, kunnen werknemers die doorwerken tot na de in de pensioenregeling opgenomen pensioeningangsdatum, hun pensioen uitstellen, zodat de afkoop op of na de AOW-gerechtigde leeftijd kan plaatsvinden. Tot 1 april 2015 wordt op grond van een beleidsbesluit¹ in deze gevallen voor (ex)werknemers die zijn geboren voor 1 januari 1950 voor uitstel van pensioen niet geëist dat wordt doorgewerkt, omdat zij vanwege het gebruik van het overgangsrecht voor de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling (VPL) niet altijd werken, terwijl zij wel zijn geconfronteerd met een hogere AOW-leeftijd dan 65 jaar. De doorwerkis voor pensioenuitstel die is geënt op het inkomensvervangende karakter van pensioen en die voorkomt dat de gemeenschap moet betalen voor een beroep op sociale voorzieningen en belastinguitstel terwijl een inkomensvervangend bestaat, geldt voor hen dus niet.

Voor pensioenuitvoerders is uitstel van (afkoop van) pensioen uitvoeringstechnisch lastig, omdat het moment waarop de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt geen regulier betaalmoment is. Verder heeft het extra kosten tot gevolg omdat een herrekening van het uitgestelde pensioen moet plaatsvinden («oprenting» van het pensioen).

Andere oplossingen die zijn onderzocht, zijn in de praktijk niet uitvoerbaar of stuiten op juridische bezwaren. Daarbij kan worden gedacht aan de mogelijkheid om niet het pensioen, maar de betaling van de afkoopsom van een klein pensioen uit te stellen. In dat geval blijft het fiscale genietingsmoment op het moment van de afkoop liggen (dus voor de AOW-gerechtigde leeftijd). Pensioenuitvoerders hebben aangegeven dat het uit elkaar trekken van het fiscale genietingsmoment en het betalingsmoment administratief niet uitvoerbaar is. Het aanpassen van de betreffende inkomensafhankelijke regelingen stuit op juridische bezwaren. Zoals ik uw Kamer eerder heb gemeld kan ik niet vooruitlopen op de uitkomst van rechtszaken die reeds lopen op dit punt.

Sociale partners zijn verantwoordelijk voor het aanpassen van de pensioenregelingen. Als zij niet de pensioeningangsdatum veranderen is het – zoals hiervoor aangegeven – mogelijk om pensioen op individuele basis uit te stellen. Uitstel van de afkoop van een klein pensioen tot aan de AOW-gerechtigde leeftijd kan tijdelijk een oplossing bieden.

Als op termijn de pensioeningangsdatum in pensioenregelingen is aangepast aan de nieuwe AOW-leeftijd, dan is de onderhavige problematiek grotendeels opgelost. Er kunnen in de toekomst echter oude regelingen blijven bestaan, waarvan de pensioeningangsdatum niet meer wordt aangepast. De pensioenleeftijd blijft dan op bijvoorbeeld 65 jaar staan.

Zoals ik uw Kamer reeds heb geïnformeerd in antwoord op de Kamervragen van het lid Omtzigt (Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 2092), is er voor de betrokken instanties op dit moment geen juridische grondslag om reeds gedupeerden te compenseren of de afkoop van een klein pensioen ongedaan te maken.

Ten slotte merk ik op dat ik ten zeerste betreur dat mensen nadelige financiële gevolgen hebben ondervonden van de afkoop van een klein pensioen. Ik zal de koepels van pensioenuitvoerders erop aanspreken dat pensioenuitvoerders hun (gewezen) deelnemers op adequate wijze dienen te voorzien van algemene informatie over de gevolgen van de afkoop van een klein pensioen. Zij kunnen onder meer de brief en formulieren over

¹ Besluit van 5 december 2012, BLK2012/1822M.

afkoop van een klein pensioen, die zij aan (gewezen) deelnemers verstrekken, daarop aanpassen.

Voorts maak ik van de gelegenheid gebruik om uw Kamer te informeren over het volgende. Het verzoek van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een analyse van het ATP arrest te ontvangen is, zoals toegezegd tijdens het AO pensioenonderwerpen van 16 april jl. overgebracht aan de Staatssecretaris van Financiën, omdat dit onderwerp op zijn beleidsterrein ligt. Hij zal uw Kamer daarover separaat informeren.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma